

УДК 366.54

Кузін А.О., магістр спеціальності 081 Право, група 081м-24-1**Потіп М.М., д.ю.н., професор, професор кафедри цивільного, господарського та екологічного права***(Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», м. Дніпро, Україна)*

ЦИФРОВА БЕЗПЕКА СПОЖИВАЧІВ ЧЕРЕЗ ІНТЕРНЕТ ТОРГІВЛЮ

Кожен з нас щодня стикається з безліччю товарів та послуг. Від вибору продуктів у магазині до придбання гаджетів онлайн – ми є споживачами. Ідея захисту прав споживачів не є новою, ще у XVIII ст. до н.е. закони царя Хаммурапі містили подібні норми. Так, відповідно до § 229, «якщо будівник збудує дім і зробить свою роботу неналежно, так що збудований ним дім зазнає руйнувань і заподіє смерть господарю, – цього будівника слід убити». Права споживачів належать до тієї групи прав громадян, які поряд з іншими фундаментальними правами покращують життєдіяльність людини та громадянина. Проте, не завжди наші права як споживачів захищені належним чином і далі ми розглянемо саме поняття та проблемні аспекти.

Почнемо з поняття, Захист прав споживачів – це складова частина захисту прав людини, гарантований законом контроль за якістю і безпечністю продукції та всіх видів послуг і робіт з боку держави та громадсько-суспільний рух на його підтримку.

Однією з сторін в споживчих відносинах, є Споживач - фізична особа, яка придбаває, замовляє, використовує або має намір придбати чи замовити продукцію для особистих потреб, безпосередньо не пов'язаних з підприємницькою діяльністю або виконанням обов'язків найманого працівника (стаття 1 Закону України «Про захист прав споживачів»)

Отже, згідно з положеннями ст. 1 Закону України «Про захист прав споживачів», споживач - це особа, яка:

По-перше, є фізичною особою; це не стосується юридичних осіб;

по-друге, фізична особа, яка придбавала або має намір придбати товар, у розумінні Закону споживач - це особа, яка щойно зайшла до магазину з наміром придбати товар.

По-третє, не є споживачем фізична особа, яка має намір придбати товар для особистого домашнього споживання, тобто фізична особа-підприємець, а також фізична особа, яка має намір придбати товар для здійснення підприємницької діяльності.

Іншою стороною у споживчих відносинах є виробник, продавець. Виробник-суб'єкт господарювання, який: виробляє товар або заявляє про себе як про виробника товару чи про виготовлення такого товару на замовлення, розміщуючи на товарі та/або на упаковці чи супровідних документах, що разом з товаром передаються споживачеві, своє найменування (ім'я), торговельну марку або інший елемент, який ідентифікує такого суб'єкта господарювання; або імпортує товар.

Основою відносин зі споживачами є договір. Предметом споживчих договорів можуть бути товари, роботи або послуги. Проте всі ці договори класифікуються як споживчі з урахуванням того, чи має одна зі сторін статус споживача, визначений Законом України «Про захист прав споживачів».

Розглянемо проблему захисту прав споживачів через інтернет торгівлю де спостерігається багато порушень, наприклад, відмова заміни товару або ремонту гарантійного товару; невідповідність товару вимогам, що пред'являються до відповідного товару нормативно-правовими актами; невідповідність супроводжуваних товар документів; зміна ціни при доставці товару, щоб уникнути цих ризиків

рекомендовано перевірити реквізити продавця, а саме: 1) найменування юридичної особи або прізвище ім'я по батькові фізичної особи- підприємця; 2) місце знаходження юридичної особи або реєстрації та місце фактичного проживання фізичної особи- підприємця; 3) його код ЄДРПОУ; 4) банківські реквізити; 5) перевіряємо електронну пошту чи електронну адресу інтернет магазину; 6) перевіряємо відомості про ліцензію (серія, номер, строк дії та дату видачі) якщо господарська діяльність підлягає ліцензуванню.

Ще потрібно звернути увагу, що товари, які продаються споживачам, повинні бути якісними і на вимогу покупця продавець повинен надати документи, що підтверджують якість товарів. Та покупець має можливість повернути річ, якщо протягом 14 днів з дня отримання такої речі або отримання документа, що підтверджує факт купівлі.

Пунктом 8 статті 1 Закону України «Про захист прав споживачів» передбачено «договір, укладений на відстані, - договір, укладений продавцем (виконавцем) із споживачем за допомогою засобів дистанційного зв'язку».

Якщо розглядати електронну торгівлю, то можливо дійти висновку, що відносини, які виникають між покупцем і продавцем товарів, робіт, послуг через Інтернет не відрізняється від традиційних правил укладання договору роздрібною купівлі-продажу.

Ще варто згадати, що 10 червня 2023 року Верховною радою України прийнято новий Закон України «Про захист прав споживачів» однак вступить в силу він лише після завершення військового стану в Україні. Даний закон вносить певні доповнення у електронну комерцію України. Зокрема буде запроваджено термін «автоматизована система перевірених продавців», яка передбачає обов'язок збирати, накопичувати та обробляти інформацію про суб'єктів електронної комерції. Також буде створено національну інформаційну систему, яка стане частиною національного єдиного порталу «Е-покупець».

Захист прав споживачів є невід'ємною частиною правової системи і потребує постійної уваги як з боку держави, так і з боку самих споживачів.

Список використаних джерел:

1. Конституція України : від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
2. Проект закону України «Про захист прав споживачів» (у новій редакції). URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72932
3. Про захист прав споживачів: Закон України від 01.12.2005 р. № 3161- IV. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T102300?an=605647&hide=true>
4. Іваненко Л. М., Язвінська О. М. Захист прав споживачів: підручник. Київ : Юрінком Інтер. 2014. 496 с.